

Motion till riksdagen 2019/20:2759

av **Allan Widman m.fl. (L)**

Utökat stöd och utmärkelse för veteraner

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införandet av en av riksdagen utdelad hedersmedalj för både civila och militära insatser och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett samlat veterancentrum och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda behovet av ökat traumastöd och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagen om skydd och stöd till veteraner även ska inkludera civila veteraner och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för veteranfrågorna inom ramen för EU:s internationella insatser och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under de senaste 200 åren har Sverige upplevt fred och till följd av detta en lång tid av välstånd och frihet. Även om försvaret av Sverige nu står i fokus kommer vi, inom ramen för den globaliserade säkerheten, fortsätta att skicka ut militära styrkor runt om i världen för att bistå både humanitärt och militärt. Sverige har också en omfattande civil sektor av frivilliga som bistår vid naturkatastrofer, krig och sjukdom utomlands. Liberalerna anser att människor som riskerar sitt liv och sin hälsa och bidrar med sin tid ska få ett ökat stöd och ett erkännande för sina insatser.

Svenska soldater i utlandstjänst är ofta välutbildade, välutrustade och välmående, och Sverige har under lång tid främjat och framtvingat fred i operationer utomlands. Totalt beräknas cirka 85 000 svenska män och kvinnor ha tjänstgjort i dessa, med de risker och umbäranden som det innebär. Ett åttiotial av dessa veteransoldater har betalat det yttersta priset och dött eller dödats i tjänsten. Det är på förslag av regeringen som

riksdagen fattar beslut om att skicka väpnad trupp utomlands. Trots detta finns i Sverige begränsade möjligheter till erkännanden för de uppoffringar som har gjorts och görs.

Inför en medalj för civila och militära insatser

I dag har Försvarmakten som myndighet tagit fram medaljer för att utmärka soldater vid lång tjänstgöring, uppvisande av stort mod, skada eller dödsfall. Riksdagen saknar fortfarande möjlighet att högtidligt visa tacksamhet för både civila och militära insatser. Liberalerna föreslår införandet av en hedersmedalj som högtidligt delas ut av riksdagen till personer som har visat utmärkelse. Medaljen bör tilldelas militär men också civil personal, exempelvis polismän, som har genomfört en eller flera utomordentliga insatser utomlands.

Utred behovet av ökat traumastöd

Merparten av de soldater som skickas utomlands kommer tillbaka i gott skick både fysiskt och psykiskt. Men några upplever svåra trauman, stress och skador till följd av tjänstgöringen. I dag har Försvarmakten ett särskilt uppföljningsansvar som innebär att myndigheten, utan begränsning i tid, ska bistå den enskilde så länge som rehabilitering är meningsfull. Det finns lagregler om stöd, hjälp och information till både veteransoldater och deras anhöriga.

Inför ett samlat veterancentrum

Sedan 2017 har Försvarmakten ett veterancentrum som bistår med stöd till flera veteraner och deras anhöriga. Detta centrum har dock svårt att locka civila tjänstemän som har tjänstgjort utomlands. Sverige bör därför organisera ett fristående veterancenter på nationell nivå för all personal som har tjänstgjort utomlands och som behöver stöd, hjälp och information.

Lag om skydd och stöd till civila veteraner

Varje år åker frivilliga läkare, sjuksköterskor, räddningspersonal och poliser ut på internationella insatser för att bistå vid naturkatastrofer och sjukdomsutbrott och i krig. I dag saknas både lagligt stöd och ett samlat ansvar för att fånga upp dessa människor och ge dem hjälp och stöd motsvarande vad som ges till svensk militär personal. Precis som det finns en lagstiftning för militära veteraner bör en motsvarande ordning införas för civila veteraner som har gjort en insats internationellt. Trots att den senaste Veteranutredningen föreslog detta har regeringen valt att inte gå fram med ett förslag till riksdagen.

Veterandimension på unionsnivå

Sverige och svenska soldater har deltagit i så gott som samtliga EU-ledda internationella insatser, såväl militära som civila. EU har flera pågående insatser i både Europa och Afrika. Trots detta saknas en veterandimension på unionsnivå gällande de internationella insatserna. Regeringen bör verka för att även EU utvecklar ett system som vinn-

lägger sig om att civila och militära tjänstemän som har verkat i dess insatser får stöd, hjälp och erkännande.

Allan Widman (L)

Johan Pehrson (L)

Lina Nordquist (L)

Christer Nylander (L)

Maria Nilsson (L)

Gulan Avcı (L)

Mats Persson (L)